GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 254. Mercurĭ, 12 (24) Noemvre. 1886.

Brașovŭ, 11 Novembre 1886.

Suntŭ câteva sĕptĕmânĭ de când generalulŭ Kaulbars a totŭ amenințatŭ pe Bulgarĭ cu plecarea sa din Sofia. Elŭ s'a ținutŭ de cuvêntŭ și, după ce tóte încercările sale de a dobêndi supunerea guvernului bulgarŭ la dictatulŭ Țarului au rĕmasŭ zadarnice, a părăsitŭ Bulgaria, precum scimŭ, Sâmbăta trecută împreună cu întregŭ personalulŭ agenției rusescĭ.

Bulgarii n'au vĕrsatŭ nicĭ o lacrimă după Kaulbars. Este unŭ lucru naturalŭ ca ei sĕ se sêmță ușurațĭ prin absența aceluia, care le amăra viéța cu necurmatele sale amestecurĭ, dojene și amenințărĭ. Fóia națională „Nesavissima Bulgaria“ a datŭ espresiune acestui sêmțĕmêntŭ scriindŭ în ajunulŭ plecărei trimisului rusescŭ: „Mergĭ Escelență în numele Domnului, ca sĕ mai pótă rĕsufla puținŭ și Bulgaria!“ Ear ministrulŭ de interne bulgarŭ s'a grăbitŭ a ordona prefecturilorŭ, ca câtŭ le va sta în putință sĕ-i „ușureze“ d-lui de Kaulbars plecarea sa.

Se sêmtŭ mai liniștițĭ Bulgarii prin depărtarea trimisului rusŭ, dér óre se póte susține același lucru și despre diplomația europénă? Nu au puterile europene causă de a se teme, că de aci încolo se vorŭ nasce și mai grave încurcăturĭ în peninsula balcanică?

Ḑiarele din Petersburg susținŭ, că plecarea agenților rusescĭ din Bulgaria este unŭ rĕspunsŭ ce l'a datŭ Rusia la discursurile lui Salisbury și Kalnoky. „Novoie Vremia“ adresându-se către contrarii politicei rusescĭ în Bulgaria, către regență și puterile carĭ stau la spatele ei, le spune, că Rusia în curêndŭ va trece dela *vorbe* la *fapte*.

Carĭ vorŭ fi aceste fapte?

Fiăcine se gândesce aicĭ mai ântêiu la ocupațiunea militară a Bulgariei din partea Rusiei. După ce marea împĕrățiă a ruptŭ relațiunile sale diplomatice cu Bulgaria urméză ca o consecință firéscă, că Rusia va încerca a-șĭ esecuta planurile sale cu forța.

Până acum se susținea din partea foilorŭ oficióse germane, că acțiunea separată diplomatică a Rusiei în Bulgaria e de natură a delătura periculului unei ocupațiunĭ. Ce vorŭ ḑice astăḑĭ după ce acésta acțiune rusésca n'a avutŭ altŭ resultatŭ decâtŭ ruptura cu Bulgaria?

După o telegramă mai nouă din Berlinŭ cercurile politice de acolo arŭ fi de părere, că prin plecarea lui Kaulbars din Bulgaria nu s'ar fi agravatŭ situațiunea. Sĕ fiă óre așa? Sĕ fiă óre mai puținŭ amenințătóre cestiunea bulgară acum, când, după cum afirmă și ministrulŭ de interne bulgarŭ în circulara sa, este érășĭ Europa chiămată a o resolva? Este periculului mai micŭ, décă conflictulŭ dintre Rusia și Bulgaria, arŭ face locŭ unui conflictŭ între marile puterĭ?

Dér, se va ḑice, puterile europene vorŭ isbutì póte a împedeca ocuparea Bulgariei de către Rușĭ. Cu atâtŭ mai bine décă le va succede acésta, însĕ unde este înțelegerea dintre puterĭ, singura garanțiă pentru a puté dobêndi unŭ astfelŭ de resultatŭ?

Deocamdată este vorba numai de-o înțelegere órecare între Austria și Anglia cu privire la Bulgaria. Se mai vorbesce că și Italia s'ar fi apropiatŭ de vederile acestorŭ douĕ puterĭ, dér nu se scie încă nimicŭ sigurŭ despre resultatulŭ negociărilorŭ dintre numitele puterĭ.

De altă parte este bătătorŭ la ochĭ, că precând organulŭ bismarkianŭ „Norddeutsche allg. Ztg.“ se vede îndemnatŭ a lua în apĕrare pe Austro-ungurĭ față cu ḑiarulŭ oficialŭ din Petersburg, care face imputărĭ, că în delegațiunile din Pesta s'a ținutŭ unŭ limbagiu aspru în contra Rusiei, pre atuncĭ guvernulŭ rusescŭ se adreséză către Francia cu rugarea ca în absența agențilorŭ rusescĭ sĕ ia sub scutulŭ sĕu pe supușii rușĭ din Bulgaria.

Faptulŭ din urmă dovedesce, că Rusia are o deosebită încredere în Francia și că relațiunile dintre aceste puterĭ suntŭ cele mai bune, căcĭ la dincotra nu ar fi încredințatŭ pe naționalii ei din Bulgaria scutului agențilorŭ diplomaticĭ francesĭ. Unii vorŭ sĕ deducă de aicĭ, că deórece în casulŭ de față Rusia nu s'a adresatŭ mai întêiu la Germania, acésta nu s'ar bucura de aceeași încredere din partea guvernului rusescŭ. S'a observatŭ în adevĕrŭ că în timpulŭ din urmă representantulŭ Franciei din Sofia a susținutŭ în modŭ ostentativŭ politica generalului Kaulbars și dela acéstă apropiere a Franciei de Rusia se conchide la o rĕcélă a relațiunilorŭ dintre Rusia și Germania.

Imprejurarea că în afacerea bulgară Francia a eșitŭ din reserva ei și a luatŭ pe față partea Rusiei este de natură a deștepta cele mai marĭ îngrijirĭ pentru viitórea constelațiune europénă. Germania care numai spre a paralisa pe Francia a susținutŭ până acuma politica rusésca în Bulgaria, va emula cu guvernulŭ francesŭ în a se arăta amicabilă Rusiei și trebue sĕ ne tememŭ, că acésta emulare între puterile rivale apusane va costa încă multŭ pe Europa.

Din delegațiunĭ.

Sfârșitulŭ ședinței dela 16 Noemvre. Contele Eugen *Zichy* ḑice, că, deórece ministrulŭ de esterne accentuéză că pe noi ne atinge numai partea europénă a afacerei bulgare, face și elŭ o observare, și anume aceea, că Austro-Ungaria are unŭ indoitŭ interesŭ la crisa desvoltării țĕrilorŭ balcanice, deórece ea prin posițiunea sa geografică nu e numai statŭ europenŭ, ci și balcanicŭ. Pe noi ne interseséză tóte influințele, atâtŭ cele »trecĕtóre,« câtŭ și cele „permanente,« deórece de totŭ ușorŭ suntemŭ încercațĭ a vedea prin aceleașĭ „evolutiunĭ« periclitată esistența tractatului din Berlinŭ și cu elŭ a păcii. Regretŭ numai, că ministrulŭ nu s'a esprimatŭ mai precisŭ asupra acestorŭ evoluțiunĭ, căcĭ, durere, anulŭ trecutŭ ne-a adusŭ unele surprinderĭ, carĭ parŭ a a se stabili. In acéstă categoriă e cestiunea Batumului, care însĕ, precum se pare, aḑĭ absolutŭ nu mai e o cestiune. Și eu sunt pentru pace, onorabilă, dér nu cu orĭ-ce prețŭ. Imprejurarea, că stămŭ în fórte bune relațiunĭ cu tóte puterile esterne, mĕ face sĕ sperŭ că ministrulŭ va găsi, că e timpulŭ *sĕ le învite la unŭ pasŭ colectivŭ* tocmai în cestiunea Orientului. După mine, cestiunea orientală se resolvă definitivŭ, numai décă vorŭ isbuti marele puterĭ *a aduce la cale o confederațiune balcanică* de sine stătătóre între statele mai de aprópe interesate.

Ministrulŭ a ḑisŭ, că procederea lui Kaulbars e unŭ episodŭ trecĕtorŭ. Nu vréu sĕ mai criticŭ acéstă procedere, căcĭ e *tocmai critica nóstră a tuturora*, și acestŭ sistemŭ de scormonire, ce se însceneză când în Serbia, când în România, peste totŭ în întregŭ teritorulŭ peninsulei balcanice, nu deștéptă îngrijirĭ? Nicĭ monarchia austro-ungară n'a rĕmasŭ crutată și pentru a ilustra aceste uneltirĭ, voiu istorisi unŭ casŭ, ce mi s'a făcutŭ cunoscutŭ pe cale cu totulŭ privată.

In anulŭ trecutŭ, cam o lună înainte de revoluțiunea din Filipopolŭ, pe care a urḑit'o Rusia și care s'a făcutŭ apoi mai curêndŭ și nu după dorința Rusiei, se întórse *prințulŭ Muntenegrului* acasă din Petersburg și se instalà în 23 Iuliu la vila sa de lângă lacŭlŭ Scutari, unde chemà pe fiu-sĕu, pe ginere-sĕu prințulŭ Karageorgevicĭ și pe toțĭ miniștrii sĕi. Acolo *s'a subscrisŭ unŭ actŭ sĕrbătorescŭ*, care — așa cugetŭ eu — atingea și pe monarchia austro-ungară. In puterea punctului 1. Petru *Karageorgevicĭ* renunța la tronulŭ și la pretențiunile sale asupra Serbiei în favórea dinastiei Negus, în favórea fiului prințului Nichița. — Punctulŭ 2 promitea prințului Karageorgevicĭ, ca despăgubire pentru pretențiunile sale asupra Serbiei, *tronulŭ Bulgariei, care devenea în curêndŭ vacantŭ*. — Punctulŭ 3 anexa *Herțegovina*, Albania de nordŭ, vilaietulŭ Scutari și Durazzo la Muntenegru. Tóte acestea sub scutulŭ Rusiei. Protocolulŭ ce s'a luatŭ despre acestea s'a subscrisŭ de cei presențĭ și încă în acea ḑi séra ministrulŭ-președinte Bozo Petrovi-ĭ l'a presentatŭ înaintea a 62 de voivoḑĭ adunațĭ în valea Ceclino departe de o oră, și acestia l'au aclamatŭ. Credŭ că ministrulŭ va fi avutŭ cunoscință despre acéstă evoluțiune, din care s'ar fi pututŭ ușorŭ nasce o rea revoluțiune. (O telegramă din Londra spune, că oficiulŭ de esterne de acolo încă a primitŭ scire despre acestŭ actŭ. — Red.) Astorŭ felŭ de uneltirĭ trebue sĕ li se pue capĕtŭ câtŭ mai curêndŭ, până ce nu se întêmplă și în altŭ statŭ vecinŭ ce s'a întêmplatŭ în Bulgaria, căcĭ lăsândŭ Rusiei mână liberă, vomŭ avé în curêndŭ unŭ șirŭ de state vasale la Balcanĭ, din care atuncĭ se va forma o confederațiune, dér organisată de Rusia contra nóstră.

Ministrulŭ de esterne *Kalnoky* ḑice, că și aḑĭ, ca și mai nainte, stămŭ pe basa tractatelorŭ. Din punctulŭ de vedere alŭ intereselorŭ nóstre n'amŭ avea nimicŭ sĕ obiectămŭ contra *unirei Rumeliei cu Bulgaria*, negreșitŭ contra unei unirĭ, care nu se esecută cu ruperea tractatelorŭ și fără consimțĕmêntulŭ puterilorŭ semnatare. Pe acéstă basă stă și aḑĭ guvernulŭ. Tractatele se potŭ schimba cu consimțĕmêntulŭ puterilorŭ. Pasagiulŭ din espunere, că la regularea definitivă a stărilorŭ bulgare e necesară și cooperarea Rusiei, se referă și la cestiunea rumeliotă. Ce privesce posițiunea Bulgariei cum stă ea în tractatulŭ din Berlinŭ — autonomia — n'are sĕ se schimbe nimicŭ. Acésta nu împedecă, *ca după tractate sĕ fiă necesară în Bulgaria cooperarea puterilorŭ, și prin urmare și a Rusiei.* E necesară la aprobarea principelui alesŭ, la sancționarea unirii și la alte cestiunĭ ce s'ar puté ivi. Ce privesce *constituțiunea*, ea s'a făcutŭ fără cooperarea puterilorŭ și decĭ e o afacere internă, în care nu ne putemŭ amesteca. Dér nimenea nu póte contesta că raportulŭ Rusiei de către Bulgaria e de mare importanță pentru viitorulŭ, liniștea, bunăstarea și siguranța acestei țĕrĭ. Abia se póte cugeta, ca între o mare putere și între o țĕră mică sĕ fiă posibilă o încordare împinsă până la estremŭ, décă nu vrea o altă putere se stea continuu santinelă la spatele micei țĕrĭ, — și cine ar vrea sĕ ia asupră'șĭ acestŭ rolŭ? Prin urmare e înțelésă dorința d'a se înlătura acea estremă încordare.

Contele *Andrasy* ḑice că, după lămuririle date de contele Kalnoky, e fórte veselŭ a puté constata, că cu acésta nu mai are valóre însemnarea ce o dase cuvintelorŭ ministrului și care l'ar fi împedecatŭ a sprijini guvernulŭ. Prin aceste lămurirĭ se simte deplinŭ liniștitŭ. Ingrijirea că s'arŭ puté nasce pericule din raportulŭ dintre Bulgaria și Rusia, dér nicĭ pace în armată, care costă pe state milióne. Dilema e acésta: orĭ ii se acordă Rusiei o posițiune deosebită față cu Bulgaria și atuncĭ ar trebui sĕ i se spună sĕ anecseze Bulgaria, atuncĭ se va crea liniște și o stare definitivă. Décă însĕ nu se admite acésta, precum nicĭ nu se póte, atuncĭ nu i se póte acorda Rusiei nicĭ o posițiune specială, și nicĭ ca sĕ se alégă numai unŭ principe comandatŭ de Rusia. Cu acésta nu se asigură liniștea, de aceea nicĭ Austro-Ungaria n'a vrutŭ sĕ facă din Bosnia și Erțegovina o secundogenitură a sa. Unŭ principe rusŭ orĭ ascultă de Rusia și vine în conflictŭ cu poporulŭ bulgarŭ, orĭ merge cu acesta și vine în conflictŭ cu Rusia. Dênsulŭ aprobă programulŭ contelui Kalnoky.

Contele *Apponyi* vorbesce despre procederea Rusiei și a generalului Kaulbars. Formula înțelegerei dela Skiernevice este: respectŭ tractatelorŭ esistente. S'a vĕḑutŭ cum înțelege Rusia acésta, începêndŭ dela revoluțiunea din Filipopolŭ și urmările ei. Oficiulŭ nostru de esterne n'a luatŭ o posițiune independentă față cu aceste evenimente, cum a făcutŭ Rusia, și așa monarchiei nóstre i-a rĕmasŭ formula, ér Rusiei esența. Noi nu vremŭ rĕsboiŭ, ci pace onorifică, care garantéză posițiunea nóstră ca putere. Nu e adevĕratŭ că în Ungaria ar esista antipatiă națională contra Rusiei. Avemŭ aceléșĭ simpatii pentru desvoltarea națională a poporului rusŭ, ca și pentru prosperarea tuturorŭ popórelorŭ, cu care trăimŭ în pace. Dorimŭ sĕ întreținemŭ cu Rusia raporturĭ amicale, dér ambițiunilorŭ ei trebue sĕ

ne opunemŭ cu hotărîre. Trecerea liberă a Rusiei prin Dardanele d. e. ar fi unŭ interesŭ alŭ ei, care de sigurŭ se póte ţinea deplinŭ în sémă, dér dominarea Bulgariei şi a celorlalte state balcanice este o ambiţiune. Ciocnirea cu noi e cu atâtŭ mai probabilă, cu câtŭ Rusia merge înainte pe calea acestorŭ ambiţiunĭ. De aceea credŭ eu că înţelegerea dela Skiernevice nu e o politică a păcii, deşi în intenţiunea ei vrea sĕ fiă.

Contele Anton *Szechen* ḑice, că numai décă Austro-Ungaria nu vrea sĕ fiă esclusivŭ o putere balcanică póte fi peste totŭ o putere la Balcanĭ. In modulŭ acesta ţine în mână tóte firele, care o légă cu marea comunitate europénă. Nu vremŭ rĕsboiŭ de dragulŭ rĕsboiului, dér nicĭ pace cu preţulŭ onórei şi alŭ intereselorŭ monarchiei. E greu se convingĭ cu discursurĭ pe unŭ statŭ puternicŭ, că ceea ce pretinde elŭ ca „interese“, nu suntŭ decâtŭ „ambiţiunĭ neîndreptăţite.« Oratorulŭ ḑice, că delegaţiunea numai aşa arŭ corespunde problemei sale décă, accentuândŭ importanţa ce se dă celorŭ petrecute în Bulgaria şi la graniţele nóstre şi accentuândŭ seriositatea cu care pĕtrunde lucrulŭ, precumŭ şi accentuândŭ că e gata a apĕra în deplină mĕsură interesele, onórea şi posiţiunea ca putere a monarchiei austro-ungare şi a le a aduce la valóre, ia simplu la cunoscinţă comunicarea d-lui ministru de interne.

Iuliu *Horvath* primesce espunerea ministrului de esterne, deórece numai în privinţa mijlócelorŭ e órecare îngrijire, dér nu şi în privinţa direcţiunei politicei nóstre.

Şedinţa dela 17 Noemvre. Stefanŭ *Keglevich* ḑice că, décă s'au ivitŭ îngrijirĭ relativŭ la alianţa cu Germania, despre care s'a ḑisŭ că nu mai corespunde scopului de când din alianţă duplă a devenitŭ alianţă triplă, acésta provine din acea vătămetóre rusofobiă, care e prea lăţită la noi. Trebue sĕ folosimŭ timpulŭ a ne pregăti, căcĭ catastrofa se póte numai amâna, dér nu se póte evita cu totulŭ. Esprimă încredere ministrului de esterne.

Delegatulŭ *Gall* adreséză ministrului de esterne următórele întrebărĭ: Câtŭ de departe au înaintatŭ tractările pentru încheiarea tractatelorŭ de tarife cu *Turcia* şi tractările pentru încheiarea unei convenţiunĭ comerciale cu *Grecia?* Esistă perspectiva, că raporturile nóstre comerciale cu România vorŭ lua o schimbare mai favorabilă?

Contele *Kalnoky*: Tractările pentru tarife cu *Turcia* mergŭ greu, deórece stau în legătură cu acele tractărĭ ce le face Turcia în acelaşĭ timpŭ cu alte ţĕrĭ. Tractările acestea s'au reluatŭ în timpulŭ mai nou şi se speră, că în curêndŭ se vorŭ încheia, neesistândŭ diferenţe marĭ.

Tractările cu *Grecia* s'au întreruptŭ prin evenimentele din anulŭ trecutŭ. Ambasadorulŭ nostru e pe cale d'a le relua şi ministrulŭ speră că se va ajunge la unŭ resultatŭ, nelipsindŭ bunăvoinţa din nicĭ o parte.

Multŭ mai deaprópe ne atinge cestiunea *raporturilorŭ comerciale cu România.* Acestea suntŭ în tótă privinţa, de mare importanţă. D-lŭ Ministru a regretatŭ multŭ că n'a succesŭ a duce la unŭ resultatŭ favorabilŭ tractările asupra prelungirii tractatului comercialŭ. De faptŭ greutăţile n'au fostŭ aşa marĭ, dér printr'unŭ regretabilŭ amestecŭ alŭ raporturilorŭ de partidă în ele s'a produsŭ în Bucurescĭ o atâtŭ de violentă agitaţiune contra tractatului comercialŭ de mai nainte, încâtŭ dispositiunea a devenitŭ cu totulŭ nefavorabilă pentru reîncheiarea lui. Contele Kalnoky crede, că de atuncĭ s'a făcutŭ o schimbare órecare în opiniunea publică a României şi că acolo au ajunsŭ la pĕtrunderea, că ce e dreptŭ suntŭ în stare a strica imperiulŭ vecinŭ prin o rupere a raporturilorŭ comerciale, dér nu se apere pe sine înşişĭ de o şi mai mare pagubă. Şi la noi, crede ministrulŭ, disposiţiunea în tótă ţéra e astfelŭ, încâtŭ cu plăcere şĭ-ar întinde mâna pentru reînceperea raportului de mai nainte. Actualele tractărĭ confidenţiale, décă peste totŭ se potŭ numi tractărĭ, suntŭ într'unŭ stadiu, care deschide perspectiva ce, pe lângă bunele disposiţiunĭ ce domnescŭ de amĕndouĕ părţile se va putea pune capĕtŭ situaţiunei actuale nedorite de nicĭ o parte. — Cu acésta s'a închisŭ şedinţa.

SCIRILE ḐILEĬ.

Din Galaţĭ i se scrie lui „Székelyföld“, că *emigrarea Secuilorŭ în România* nu numai că n'a scăḑutŭ, ci în timpulŭ din urmă şĭ-a luatŭ încă unŭ sborŭ şi mai mare, întru câtŭ adecă acum nu numai ḑilerĭ şi servitóre, ci şi măiestri, cu deosebire însĕ calfele, mai cu sémă calfele de cismarŭ din Chezdi-Osorheiu, unulŭ după altulŭ trecŭ în România, ḑicêndŭ că aicĭ au puţinŭ de lucru şi pe lângă aceea e puţină şi plata, aşa că nu se potŭ susţiné. Ei credŭ, — ḑice fóia săcuiască — că în Galaţĭ le va merge mai bine tréba şi că acolo se află destui măestri maghiarĭ, dér se înşélă, pentru că măestrii cismarĭ carĭ au trecutŭ mai de multŭ în România: o parte şĭ-au lăsatŭ măestria, ér cei ce işĭ mai pórtă măestria nu suntŭ în stare a cuprinde la lucru mai multe calfe. Măestri »valahĭ« şi alţĭ străinĭ bucurosŭ primescŭ calfa unguréscă, dér fiindcă acésta nu scie limba „valahă“ ér aceia nu sciu ungaresce, au lipsă de o mare abnegaţiune şi fără de aceea au de a suferi multe lipse. — Ore aşa sĕ fiă? Secuii carĭ vinŭ din România p'acasă nu ḑicŭ aşa, vinŭ cu multe parale din ţéra Valahilorŭ.

—x—

După cum află „Pesti Hirlap«, în *Pesta nouă* există o societate, a cărei devisă este persecutarea limbei ungurescĭ. Membrii acestei societăţĭ suntŭ îndatoraţĭ a plăti pentru pronunţarea fiăcărui cuvêntŭ ungurescŭ pedépsă de câte unŭ crucerŭ. — Atuncĭ cum stă lucrulŭ cu »succesele‹ maghiarisărei? Orĭ dóră »patrioţii« numescŭ fiascurile »succese«?! De altmintrelea cei din Pesta nouă au luatŭ lecţiă dela Ungurĭ.

—x—

Se scie, că comisiunea municipală a comitatului *Pesta* a rugatŭ pe ministrulŭ de interne sĕ încuviinţeze unŭ împrumutŭ de 100,000 fl. pentru a uşura miseria poporaţiunei, în sarcina fondului datoriilorŭ lucrărilorŭ publice. Ministrulŭ a încuviinţatŭ numai unŭ împrumutŭ de 20,000 fl., dândŭ statulŭ ca celelalte sume necesare sĕ le procure dela vre unŭ institutŭ de banĭ.

—x—

Acum trei anĭ, şefulŭ agenţilorŭ secreţĭ ai poliţiei din *Pesta*, br. *Splenyi*, a vrutŭ sĕ'nfiinţeze în *Borsecŭ* o reuniune de maghiarisare. In comitetŭ s'a alesŭ şi inspectorulŭ sanitarŭ din ministeriulŭ de interne Dr. *Cseh*, fără sĕ fi fostŭ înscinţatŭ despre alegerea sa. De aci se născu o polemică în ḑiare, în urma căreia Cseh fu provocatŭ la duelŭ. Duelulŭ s'a făcutŭ în Aiudŭ. Pistolulŭ lui Cseh n'a luatŭ focŭ, ér Splenyi a renunţatŭ d'a împuşca. Tribunalulŭ din Pesta i-a condamnatŭ în sĕptĕmâna trecută pentru delictulŭ de duelare la câte trei ḑile arestŭ de statŭ. Splenyi a apelatŭ contra acestei sentinţe, ér Dr. Cseh fu lăsatŭ pe piciorŭ liberŭ până la unŭ ordinŭ alŭ ministrului de justiţiă în acestŭ casŭ. — Poftimŭ succesŭ d'ale reuniunilorŭ de »cultură«!

—x—

Ungurii din *Lugoşiu* s'au pusŭ cu totŭ dinadinsulŭ sĕ scótă pe Românĭ din dreptulŭ lorŭ d'a conduce afacerile comunei, precum şi limba română din oficiu. Ce facŭ Românii în contra acestorŭ uneltirĭ?

—x—

Filoxera s'a ivitŭ şi în comuna *Bala* din comitatulŭ *Sĕlagiului.*

—x—

Procuratura din *Pesta* presentase tribunalului propunerea ei privitórĕ la turburările în afacerea *Iansky*. Acum a făcutŭ o nouă propunere, privitóre la organele poliţiei invinovăţite de abusŭ de putere la înăbuşirea acelorŭ turburărĭ, ca tóte actele sĕ se predea ministeriului de interne.

—x—

La lucrările stăvilarelorŭ Timişului de lângă *Medves*, comitatulŭ Timişului, lucrătorii au datŭ peste şése vase în formă de farfurii, lucrate din celŭ mai curatŭ argintŭ şi bogatŭ împodobite cu diferite figurĭ şi ornamente în reliefŭ. Se ḑice că aceste preţióse obiecte descoperite se vorŭ da museului sud-ungarŭ.

—x—

Din *Zomborŭ* i se scrie lui „Pester Lloyd“, că comitatulŭ e cutrieratŭ de bande de hoţĭ. Solgăbirĕulŭ cercului Zombor, Duşan Popovicĭ, fu atacatŭ de hoţĭ între Csonopla şi Zombor. Impuşcândŭ de douĕ orĭ asupra lorŭ, cea dintêiu împuşcătură spăriă caii, ér a doua nimeri de mórte pe visitiulŭ solgăbirĕului. Acesta sări din carŭ şi însoţitŭ de câţiva păzitorĭ de câmpŭ se duse acasă pe josŭ. După o altă versiune, visitiulŭ sĕ fi fostŭ lovitŭ de glonţulŭ unui hoţŭ. Casulŭ a produsŭ sensaţiune şi afacerea se anchetéză.

—x—

Mâne séră Mercurĭ va fi în sala Hotelului Nr. 1 *convenire colegială* a Reuniunei române de gimnastică şi cântărĭ. Inceputulŭ la $7^1/_2$ óre séra.

Adunarea generală a reuniunei femeilorŭ române din Braşovŭ.

Conformŭ §-lui 8 alŭ statutelorŭ, care prescrie ca în fiă-care anŭ în luna lui Noemvre 7/19, adecă în ḑiua onomastică a Maiestăţii Sale, a Impĕrătesei şi Reginei Elisabeta, care e patróna reuniunei, sĕ se ţină adunarea generală, — se întruniră membrele reuniunei în sala de desemnŭ a scólelorŭ nóstre centrale la 3 óre după prânḑŭ.

D-na presidentă Maria Săcăreanu a deschisŭ adunarea cu unŭ discursŭ, în care arată însemnătatea reuniunei pentru educaţiunea fetiţelorŭ nóstre, învită pe on. membre ca sĕ sprijinéscă şi mai departe reuniunea şi poftindŭ prosperare reuniunei încheiă, urândŭ Inaltei Patróne şi augustei case domnitóre mulţĭ anĭ fericiţĭ.

După aceea urmă raportulŭ comitetului despre activitatea sa în decursulŭ anului expiratŭ, din care reproducemŭ aicĭ următórele puncte mai însemnate:

1. Comitetulŭ a rĕspunsŭ subvenţiunile votate de adunarea generală trecută în sumă de 1000 fl. v. a.

2. Societatea de lectură a domnişórelorŭ române din Braşovŭ a datŭ o representaţiune teatrală, care a adusŭ câştigŭ curatŭ 81 fl. 31 cr. v. a. în favorulŭ internatului reuniunei.

3. La sĕrbătorile Crăciunului a provĕḑutŭ comitetulŭ 11 eleve sĕrace cu încălţămintea necesară.

4. Făcêndu-se în véra trecută o exposiţiă industrială a oraşului Braşovŭ, a fostŭ învitată şi reuniunea nóstră a espune lucrurĭ de mână, comitetulŭ a stăruitŭ ca vr'o 40 de membre şi scóla reuniunei sĕ concurgă la acéstă exposiţiune.

5. Comitetulŭ în şedinţa comună cu Eforia scólelorŭ a alesŭ pe d-na Elena Rusu ca profesóră provisoriă pentru instruirea lucrului de mână la scóla de fetiţe de aicĭ.

6. Din conspectulŭ cassei se vede că averea reuniunei este astăḑĭ de 40,925 fl. 21 cr. v. a.

Intregŭ raportulŭ comitetului se ia spre sciinţă.

Comitetulŭ presintă după aceea unŭ raportŭ specialŭ despre înfiinţarea internatului reuniunei. Din acestŭ raportŭ se vede că comitetulŭ în cele mai multe şedinţe ale sale s'a ocupatŭ cu acéstă afacere; se aşterne mai departe planulŭ, pe basa căruia s'a organisatŭ internatulŭ.

Estragemŭ din acestŭ planŭ numai următorii paragrafĭ, carĭ merită a fi aduşĭ la cunoscinţă publică, şi adecă:

§. 2. arată ce se învéţă în internatŭ: a) Pregătirea a totŭ felulŭ de mâncărĭ; b) Spĕlatulŭ şi călcatulŭ a totŭ felulŭ de rufe; c) Cusutulŭ la maşină de lengerii şi vestminte; d) Torsŭ de lână, ţĕsĕtură pentru trebuinţele casei — industria de casă; e) Cultura de legumĭ; f) învĕţăturĭ higienice.

§. 3. arată ce fetiţe se primescŭ şi adecă: a) *Fără plată* se primescŭ fetiţe sĕrace, care vorŭ fi absolvatŭ 3—4 clase primare în etate de 13 anĭ împliniţĭ. Aceste fetiţe se vorŭ provedea cu tóte cele necesare în îmbrăcăminte, în încălţăminte şi în alimentare. Ele vorŭ provedea tóte serviţiele interne; b) Cu plată de 10 fl. pe lună se primescŭ parte fetiţe de acele, care au absolvatŭ clasele primare şi vorŭ sĕ se cualifice în cele cuprinse la §. 2; parte de acele, care pe lângă acéstă cualificare vorŭ sĕ continue învĕţĕmêntulŭ la vre-una din scólele din locŭ. Plata se face anticipativŭ pe fiăcare lună. Pentru acéstă plată se prestă instrucţiunea arĕtată în §. 2 şi alimentarea.

La §-ulŭ 3 s'a primitŭ următorulŭ amendamentŭ: ca sĕ fiă admise şi fetiţe de acele, care sĕ vină numai peste ḑi şi sĕ priméscă instrucţia, ce se dă în internatŭ. Aceste fetiţe sĕ prânḑéscă aci, pentru aceea sĕ plătéscă o taxă, care se va statori de cătră comitetulŭ reuniunei. Aceste fetiţe trebue sĕ fiă însĕ de aicĭ din Braşovŭ.

Din raportŭ se vede mai departe că, conformŭ anunciului publicatŭ în »Gazeta Transilvaniei“ internatulŭ s'a deschisŭ la 25 Augustŭ a. c. şi astăḑĭ are internatulŭ 7 eleve cu plată şi 3 fără plată. Dirigentă este d-na Maria Bellu.

In ceea ce privesce arangiamentulŭ internŭ comitetulŭ arată, că spre scopulŭ acesta a contribuitŭ:

1. Societatea de lectură a domnişórelorŭ române venitulŭ curatŭ alŭ unei representaţiunĭ teatrale în sumă de 81 fl. 31 cr. v. a.

2. D-na Elena Sotirŭ o oglindă.

3. D-na Maria Zănescu o maşină mare de cusutŭ.

4. D-na Ecaterina Puşcariu douĕ mese lungĭ îmbracate în muşama şi douĕ băncĭ de scólă.

5. D-na Elena Filitisŭ născută Radovicĭ unŭ şifonierŭ, unŭ divanŭ, o oglindă cu ramă de aurŭ, în memoria rĕposatului ei tată.

6. D-na Maria Popia unŭ şifonierŭ.

7. D-na Agnes Duşoiu trei pânzăturĭ şi 12 ştergare.

8. D-na Zoe Conţescu 6 ştergĕtóre de păhare;

9. D-na Zoe Damianŭ 12 ştergĕtóre de talere.

10. D-na Susana D. Irimie 6 oca de lână spĕlată şi 150 de verḑe.

11. D-şóra Aurelia Secăreanu o masă de bucătăriă.

Acestorŭ donatóre le exprimă comitetulŭ şi adunarea mulţămita sa.

In fine punêndu-se la votŭ alegerea unei membre în comitetulŭ reuniunei, se alege d-na Eufimia Chereiu.

Cu acésta se încheiă adunarea şi terminândŭ şi noi acéstă dare de sémă nu putemŭ recomanda din destulŭ onor. membre ale reuniunei sprijinirea noului internatŭ, pentru ca sĕ prospereze şi sĕ aducă cu timpulŭ fructe binefăcĕtóre pentru némulŭ nostru românescŭ.

r.

Din comitatulŭ Făgăraşului, Noemvre 1886.

In 15 Noemvre a. c. călĕtorindŭ dela Făgăraşŭ cătră Cohalmŭ şi ajungêndŭ pre la 10 óre a. m. în comuna Veneţia inf., vĕḑui o mulţime de ómenĭ alergândŭ în susŭ şi în josŭ pe tóte stradele comunei. Curiosŭ, că ce va sĕ însemneze acésta, mĕ oprii cu trăsura în locŭ şi

adresându-mě cătră unŭ individŭ, care tocmai şi elŭ alerga, îlŭ întrebai, că pentru ce s'a adunatŭ aşa mare mulţime de ómenĭ şi pentru ce alérgă aşa în grabă în susŭ şi in josŭ? Elŭ însě îmĭ rěspunde: »Astădĭ este alegerea pentru patru membri în comisiunea municipală, pe periodulŭ de 5 anĭ". Eu însě îi disei: dér pentru ce se sforţéză ómenii aşa tare, căcĭ aceste comune, fiindŭ curatŭ românescĭ, nu se potŭ ele întruni şi înţelege ca sě încredinţeze acelŭ mandatŭ unorŭ membri din sînulŭ lorŭ, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, căcĭ credŭ că trebue sě li se fi trimisŭ şi vr'o listă de recomandare dela comitetulŭ centralŭ? Atuncĭ mi-se rěspunde, că inteliginţa din Comăna inf. cu esceptiunea singurŭ a unuia, în urma unei conferinţe a lorŭ ţinută în diua premergětóre în casa magistrului postalŭ George Popŭ Gridanulŭ, cu ignorarea recomandării comitetului centralŭ, a candidatŭ pe unŭ ispravnicŭ dela curtea erarială de acolo cu numele Olgyai K. şi pe alţĭ 3 individĭ, de sine înţelegêndu-se, că la îndemnulŭ numitului ispravnicŭ, care după spusa unorŭ alegětorĭ le-ar fi promisŭ, că în viitorŭ nu va mai procede aşa aspru faţă cu transgresiunile de câmpŭ.

Ajungêndŭ la podulŭ din comuna Veneţia inf. am vědutŭ, că erau puşĭ anume nisce ómenĭ, carĭ aşteptau venirea alegětorilorŭ şi îi opreu a nu merge la loculŭ de alegere, ci la unŭ locŭ de concentrare alŭ ispravnicului. De aci pornii apoi spre Comăna infer. şi pe drumŭ am întêlnitŭ mai multe trăsurĭ şi carĕ erariale încărcate cu alegětorĭ, în frunte cu inteliginţa lorŭ, condusă de parochulŭ gr. or. G. Popiţa. Décă pe aceştĭ alegětorĭ românĭ i-ar fi întêlnitŭ vr'unŭ domnŭ necunoscutŭ i-ar fi invidiatŭ, că ţěranii noştri umblă în calescĭ ca nisce ciocoi şi totuşĭ mai au cutezanţa de a se văeta în gura mare că suntŭ asupriţĭ şi nu mai potŭ suporta sarcinile ţěrii; dér pe mine nu m'au pusŭ în uimire de locŭ, căcĭ eu eram informatŭ deja, că se aducŭ alegětorĭ la urnă cu trăsurile ispravnicului.

Abea apucasemŭ sě mě întorcŭ din călětoria mea scurtă, ca sě mě convingŭ despre resultatulŭ alegerii, şi sosindŭ in Veneţia inf. pe la 9 óre séra mi s'a istorisitŭ întêmplarea aşa, precum s'a petrecutŭ şi adecă:

Pre la $8^1/_2$ óre a. m. a sositŭ preşedintele denumitŭ ad hoc, d-lŭ George Popŭ Gridanulŭ, şi la 9 óre a. m. s'a începutŭ votarea conformŭ legii. Celŭ dintêiu votŭ care a intratŭ în urnă a fostŭ alŭ d-lui Nicolae Chiorniţă, proprietarŭ mare din Cuciulata, care îndată după votare s'a depărtatŭ în speranţă că cu acésta a salvatŭ causa română.

Comuna primă care a votatŭ a fostŭ Comăna inf., care aprópe în numěrŭ de 60 voturĭ a votatŭ pentru Olgyai K. ceea ce se putea observa fórte bine pe biletele lorŭ, carĭ erau din hârtiă vênătă. Acéstă împrejurare a însuflatŭ îngrijirĭ seriόse în conducětorii alegětorilorŭ din Veneţia inf., cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ se vorbea printre alegětorĭ cumcă şi Comăna sup. va fi totŭ pentru candidatulŭ Olgyai K., ceea ce s'a şi constatatŭ mai târdiu, însě din nenorocirea lui de aci n'a căpětatŭ decâtŭ 7 voturĭ, căcĭ ceilalţĭ alegětorĭ nu s'au presentatŭ. Fiăcare alegětorŭ cu simţŭ românescŭ se temea de o reuşită a deregětorului, mai alesŭ când votase 2 comune şi în amêndouĕ era candidatŭ de toţĭ alegětorii. Singura speranţă mai era în alegětorii Veneţiei infer., carĭ erau mulţĭ la numěrŭ şi participară cu toţii, la sfaturile şi îndemnurile cele înţalepte ale matadorilorŭ lorŭ, în frunte cu parochulŭ George Comanicĭ. Celelalte comune, Părěulŭ şi Perşani, încă erau pentru rěuşita Românilorŭ, dér înzadarŭ că erau puţinĭ la numěrŭ. La rêndulŭ lorŭ, votéză apoi alegětorii din Veneţia inf., carĭ înţelegêndŭ de uneltirile cele duşmănόse ale alegětorilorŭ din comunele surorĭ Comăna inf. şi sup., alergară din tóte unghiurile spre a ajuta causa română naţională; dér nicĭ faimosulŭ Olgyai K. n'a rěmasŭ datorŭ cu ingrijirile, căcĭ de 3—4 orĭ a trimisŭ trăsurile dela curtea erarială spre a colecta alegětorĭ din comunele care îi promiseseră voturile. Deja după 4 óre, când se începuse scrutinulŭ, mai vine trăsura erarului de 2 orĭ cu alegětorĭ şi intrândŭ visitiulŭ în sala de alegere raportéza ispravnicului dicêndŭ: »Jelentem Tek. intézo ur, jöttem 5 emberrel", dér preşedintele îi spune supěratŭ, că e prea târdiu. Şi chiar sě nu fi fostŭ târdiu, totuşĭ puţinŭ îlŭ puteau ajuta, căcĭ bravii alegětorĭ din Veneţia inf. întrecură deja cu multŭ voturile ispravnicului, ér acesta din Veneţia inf. n'a obţinutŭ nicĭ unŭ votŭ.

La scrutinare era o îmbulzélă mare, fiăcare era curiosŭ de reuşită. Primo loco preşedintele voia sě facă deosebire între Iuliu Danŭ şi Danŭ Iuliu, voindŭ a înţelege aci 2 persóne, dér membrii de încredere şi alegětorii susţinêndŭ identitatea uneia şi aceleiaşĭ persóne au continuatŭ scrutinulŭ şi la fine se constată că candidaţii românĭ: R. D. Iuliu Danŭ, Nicolau Sassebeşi, Iacobŭ Popeneciu şi Ioanŭ Popiţa au reuşitŭ cu maioritate absolută de voturĭ, ér Olgyai K. cu partida sa a cădutŭ. Aci este de observatŭ că alegětorii din Veneţia inf. nesciindŭ de machiuaţiunile parochului Ioanŭ Popiţa, l'au candidatŭ şi dênşii, dér în urmă convingêndu-se despre apucăturile şi purtarea lui antinaţională, l'ar fi ştersŭ din bilete, dér era prea târdiu fiindŭ deja împărţite, şi astfelŭ este de a se înţelege reuşita celui din urmă.

Luându'mĭ astfelŭ cunoscinţă despre resultatulŭ alegerii, mĭ-am continuatŭ călětoria mea mai departe ducêndŭ cu mine unŭ tristŭ suvenirŭ despre procedura inteliginţei din Comăna inf. cu ocasiunea acestei alegerĭ.

Unŭ călětorŭ.

De sub pólele Ineului, 16 Noemvre 1886.

In speranţă, cumcă voiu face unŭ serviţiu câtŭ de micŭ unei cause bune, ce atinge fórte de aprópe interesele poporului românŭ din acestŭ ţinutŭ romanticŭ, cu permisiunea on. Redacţiunĭ, vinŭ a aduce la cunoscinţa publicului românŭ unŭ concursŭ de *medicŭ cercualŭ* pentru cerculŭ administrativŭ *Rodna veche*, cu reşedinţa în acelŭ opidŭ. Concursulŭ din cestiune e escrisŭ în fóia oficiósă a Comitatului nostru *„Bistritzer Wochenschrift"* No. 43, de cătră comitele supremŭ alŭ acestui comitatŭ cu termenŭ până în 15 Decemvre a. c. sub No. 2063-886 / föisp. d. d. 3/10 1886.

In urma acestui concursŭ cererile suntŭ a se adresa Comitelui supremŭ Br. Desideriu Bánffy în Bistriţa şi a se instrua cu documentele prescrise în articolulŭ de lege I din 1886 §§ 1 şi 9.

Emolumentele împreunate cu acestŭ postŭ suntŭ: salariu anualŭ de 300 fl. şi pauşală de călětoria de 150 fl. Afară de aceea praxa în acestŭ ţinutŭ locuitŭ mai numai de Românĭ cu o poporaţiune numerósă de aprópe 20,000 de suflete, situată bine materialicesce şi in acestt respectŭ cu multŭ mai luminată decâtŭ în alte părţĭ, încă promite pentru mediculŭ cercualŭ unŭ venitŭ destulŭ de frumosŭ. Mai adauge la acésta, că in loco este pretură, judecătoriă cercuală, têrgurĭ de sěptěmână şi 6 têrgurĭ de ţéră binecercetate, — în vecinătate trei scalde de apă minerală, dintre carĭ douĕ purŭ românescĭ, — carĭ împrejurărĭ tóte suntŭ fórte favoritóre pentru posiţia unui medicŭ şi de natură de a-i asigura unŭ venitŭ frumosŭ şi o esistenţă în condiţiunĭ destulŭ de bune.

Din aceste motive apoi, considerândŭ, că acestŭ postŭ de o mulţime de timpŭ este în vacanţiă din lipsa de concurenţĭ şi că prin acésta poporulŭ nostru sufere daune enorme în trebile sanitare, îmĭ iau îndrăsnélă a atrage atenţiunea tinerilorŭ românĭ cu cualificaţiunea recerută de lege asupra acestui postŭ, rugându-i ca sě concureze la acestŭ postŭ, pe care obţinêndu-lŭ nu sě vorŭ căi niciodată, ci vorŭ fi pe deplinŭ mulţumiţĭ.

Adevěratŭ că ocuparea acestui postŭ după lege se întêmplă pe calea denumirei prin comitele supremŭ, noi însě suntemŭ de firma speranţă, că între concurenţĭ cu asemenea cualificaţiune la denumire vorŭ fi eo ipso preferiţĭ cei ce vorŭ cunósce mai bine limba maiorităţii covîrşitóre a populaţiunei din acestŭ cercŭ, adecă cea română. — Acésta o aduce cu sine dreptatea şi echitatea şi o reclamă în modŭ imperiosŭ interesele vitale ale poporului din acestŭ cercŭ. —

Sperezŭ că vocea mea modestă esprimată în cele de mai susŭ, nu va suna îndeşertŭ ci va atinge nobilulŭ şi curatulŭ scopŭ, la care ţintesce. —

Someşanulŭ.

„Ellenzekiane".

Din Năsěudŭ i se scrie lui »Ellenzék«, că în năcare comună din comitatulŭ acela se află câte o tablă semnificativă cu culorile naţionale unguresci: roşu, albŭ şi verde, bătută fiindŭ pe câte unŭ stêlpŭ; astfelŭ şi în Roma „daco-română" a Ardélului se află o asemenea tablă. Ea a statŭ în mijloculŭ pieţei fără ca cineva sě se fi atinsŭ de ea până pe timpulŭ primului balŭ valahŭ, obicĭnuitŭ a se ţiné în luna lui Septemvre. Atuncĭ, Duminecă diminéţa după sfîrşitulŭ balului, studenţii împreună cu teologĭ de Gherla, luându-şĭ în mânĭ sticle cu vinŭ, s'au dusŭ diua albă şi au împresuratŭ stêlpulŭ, l'au batjocuritŭ, l'au scuipatŭ şi i-au adresatŭ vorbirĭ neruşinate. Acésta, dice corespondentulŭ lui „Ellenzék", a vědut'o elŭ însuşĭ, dér fiindŭ unŭ oficialŭ ca vai de elŭ n'a vrutŭ sě se amestece în lucru. Unŭ altŭ Ungurŭ încă a vědutŭ faptulŭ prin feréstră, dér pe lângă cea mai mare bună-voinţă, dice corespondentulŭ, nu-i póte descoperi numele. Alŭ treilea Ungurŭ a fostŭ neguţătorulŭ Rudolfŭ Oláh, care a şi săritŭ la luptă, aruncândŭ mănuşa Valahilorŭ. Studenţii valahĭ ne putêndŭ scăpa din mânile judelui investigatorŭ, au fostŭ „după cum scie elŭ" condamnaţĭ şi încă aşa, că »décă nu s'au mulţumitŭ cu seminariulŭ celŭ cu douĕ etagiurĭ din Gherla, acum placă-le a învěţa măestriă în seminariulŭ celŭ cu trei etagiurĭ, menitŭ pentru arestanţĭ". După asta Rudolfŭ Oláh a fostŭ silitŭ de studenţii şi inteligenţii valahĭ sě alerge la Cluşiu. In urmă primarulŭ oraşului Jacobŭ Pradanŭ, ca sě ascundă lucrulŭ, a voitŭ într'o Joi sě sape cu poliţiştii valahĭ stêlpulŭ şi sě-lŭ strămute în unŭ locŭ ascunsŭ, adecă sě-lŭ îngrópe. Valahii însě n'au vrutŭ sě-lŭ sape, dicêndŭ, că »nu-şĭ vorŭ murdări mânile cu blăstămăţia aceea«. Astfelŭ Jacobŭ Pradanŭ a trimisŭ pe unŭ netrebnicŭ Valahŭ lângă Entradam după hingherĭ Au şi venitŭ doi hingherĭ, nisce Ţiganĭ beutorĭ şi cei mai lăpědaţĭ, carĭ au săpatŭ stêlpulŭ şi ca pe unŭ câne mortŭ l'au culcatŭ pe douĕ prăjinĭ cu care cară cânii şi scuipatŭ fiindŭ şi batjocuritŭ din partea primarului, a poliţiei şi a unei mulţimĭ de Valahĭ, ce era de faţă la têrgulŭ de sěptěmână, l'au dusŭ şi l'au aşedatŭ înaintea cancelariei comunale.

Amŭ comunicatŭ aceste Ellenzekiane, numai ca sě védă publiculŭ până unde mergŭ agitările pressei jidano-maghiare în contra Românilorŭ. Noroculŭ lui „Ellenzék" că străinătatea nu'i înţelege limba în care înjură, căcĭ de sigurŭ l'ar arunca cu scârbă între maclatură.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 23 Noemvre. — Comisiunea de patru a delegaţiunei ungare a votatŭ neschimbatŭ bugetulŭ Bosniei, după ce Kalnoky a arětatŭ referinţele din provinciele ocupate ca fórte mulţămitóre şi Bylandt-Rheidt a justificatŭ fortificările anume provocându-se la vecinii din sudŭ iubitorĭ de jafurĭ.

BUCURESCĬ, 23 Noemvre. — Mai mulţĭ oficerĭ bulgarĭ, între carĭ şi Benderef, Gruef, Dimitrief, toţĭ trei urditorĭ ai revoluţiunei dela 21 Augustŭ. Ei voescŭ sě organiseze o revoltă în Bulgaria, ca sě rěstórne actualulŭ guvernŭ bulgarŭ.

DIVERSE.

Educaţiunea femeilorŭ la Chinezĭ. — Aprópe peste tótă împěrăţia chineză naşterea fetei se face obiectŭ de durere pentru capulŭ familiei. Indată ce se va naşte o fiică în vre-o familiă chineză, o punŭ imediatŭ pe pămêntŭ pe nisce cârpe şi trei dile întregĭ îi dau îngrijirile trebuinciόse numai ca sě nu móră. A patra di, tatălŭ ia în braţe pe fiica sa şi o duce într'o sală, urmatŭ de câţĭ-va amicĭ ai casei, ţinêndŭ nisce óle se presintă la o ceremoniă, şi, pe când presintă pe noua născută fetică moşilorŭ ei, amicii casei ţinŭ ólele d'asupra capului fiicei îndestulŭ timpŭ. Din aceste conchide fiăcare, că în împěrăţia chineză, posiţiunea femeei este multŭ mai inferióră decâtŭ a bărbatului, a cărui naştere causéză în casă veseliă generală. După cartea religiósă a Chinezilorŭ, fata din věrsta ei de şépte anĭ este datóre sě nu conveţuiască cu băeţĭ, şi nu'i este permisŭ nicĭ ca sě şédă împreună nicĭ sě mănânce pe aceeaşĭ mésă cu ei. Astfelŭ dér, din acéstă věrstă, tîněra petrece viéţa ei închisă în casa femeilorŭ (unŭ felŭ de harem) sub severa privighere a mumei sale. Ér pe când esŭ femeile, ele, intră într'o trăsură, fiindŭ acoperite la faţă cu o maramă désă. Până ce se vorŭ mărita femeile Chinezilorŭ nu potŭ sě stea faţă cu bărbatulŭ; câtŭ despre educaţiunea lorŭ însě, ea se lasă cu totulŭ în grija mamei de familiă. Virtutea femeei, după Chinezĭ, nu consistă în o estremă desvoltare intelectuală séu la multa învěţătură, şi este destulŭ ca ea sě se numéscă virtuoasă, sě scie a conserva chipulŭ măreţŭ şi seriosŭ, sě aibă bună conduită şi demnitate de caracterŭ. Câtŭ despre educaţiune. acésta consistă in nisce învěţăturĭ morale despre datoriile ei cătră societate, cătră părinţii şi cătră soţulŭ ei. Astfelŭ dér, femeea la Chinezĭ este datóre sě plece capulŭ la tóte escentricităţile soţului şi a rudelorŭ lui. Este datóre a iubi pe fraţii şi surorile soţului ei, şi sě nu fiă gelósă de celelalte femei ale lui. Şi décă va avea copii, este datóre a-i creşte astfelŭ încâtŭ sě-i facă ómenĭ folositorĭ şi mai cu sémă oneştĭ, décă copiii suntŭ de sexu masculinŭ, cumpětate şi virtuoase, décă vorŭ fi fete. In relaţiunĭ cu subalternii este datóre sě fiă afabilă şi bună. Şi, décă s'a întêmplatŭ a dobândi óre-care cunoscinţă de carte, este ţinută a nu arăta acésta cu fală, pentru că nu este ceva mai scârbosŭ la femee decâtŭ sě fiă pretenţiósă că şcie, a avé pedantismŭ şi vanitate. Chinezii preferŭ a vedé pe femeile lorŭ ocupându-se cu lucrările sexului lorŭ, de esemplu cu tórcerea mătasei, decâtŭ a le audi discutândŭ cestiunĭ filosofice séu literare.

Terminândŭ articululŭ nostru, despre educaţiunea femeilorŭ în China, ni-se pare fórte potrivitŭ a reproduce şi următórele maxime, scóse dintr'o carte chineză: »Munca este păzitorulŭ inocenţei femeilorŭ; sě nu'i lăsaţĭ timpŭ a se lenevi; femeile suntŭ datóre sě fiă în totd'auna cele d'ântêiu la lucru şi cele din urmă pentru repausŭ. — Tênĕra este datóre sě fiă atâtŭ de aprópe de mamă-sa, pe câtŭ este d'aprópe de umbra sa. Cochetăria şi lecturele de petrecere suntŭ cu atâtŭ mai periculóse, cu câtŭ cineva se dă la ele cu mai mare căldură în acéstă vêrstă. — Cumpătatea, tăcerea, blândeţa şi ruşinarea suntŭ adevěrata podóbă a frumuseţei. Supunerea unei tinere, răbdarea, plăcerea d'a lucra, respectulŭ cătră părinţĭ şi iubirea ei cătră fraţĭ, îndeplinescŭ reputaţiunea ei d'o bună educaţiune. — Câtŭ nu resistă amorulŭ propriu tinerei femei, când trebue sě plece capulŭ înaintea voinţei sócrei sale séu d'a se retrage dinaintea escentricităţilorŭ soţului ei! Insě câtŭ este de plăcutŭ şi linguşitorŭ pentru o femeă d'a se vedea iubită de toţĭ. — Nu este nicĭ o umilire pentru femeă, când este vorba de administraţia casei sale. Curăţenia şi economia casei sale suntŭ de trebuinţă a ocupa órele ei de recreaţiune; şi trebue sě considere de onórea sa, pregătindŭ prândulŭ soţului ei şi servindu'lŭ la mésă.

„România«.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Noemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	103 80
Rentă de hârtiă 5%	93.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	116 50
Bonurĭ rurale ungare	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.75
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.75
Bonurĭ rurale transilvane	104 60
Bonurĭ croato-slavone	105 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	123.50
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	125.20
Renta de hârtiă austriacă	83 80
Renta de arg. austr.	84 70
Renta de aurŭ austr.	114 60
Losurile din 1860	138 75
Acțiunile băncei austro-ungare	871 —
Act. băncei de creditŭ ung.	297.70
Act. băncei de creditŭ austr.	286.90
Argintulŭ —.— Galbini împărătesci	5.93
Napoleon-d'orĭ	9.93
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.65
Londra 10 Livres sterlinge	125.70

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 9 Noemvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	$91^1/_2$	92—
Renta rom. amort. (5%)	$93^1/_2$	$94^1/_4$
» convert. (6%)	86—	$86^1/_2$
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	35—
Credit fonc. rural (7%)	104—	$104^1/_2$
» " " (5%)	88—	$88^1/_2$
» » urban (7%)	$101^3/_4$	$102^1/_2$
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	$84^3/_4$	$85^1/_2$
Banca națională a României 500 Lei	1015	1025
Ac. de asig. Dacia-Rom.	268	270
« » » Națională	210	215
Aurŭ contra bilete de bancă	$16.^1/_4$	17.25
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02—	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ

din 23 Noemvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.41	Vênd.	8.43
Argint românesc	»	8.36	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	9.90	»	9.93
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.25
Imperialĭ	»	10.22	»	10.25
Galbenĭ	»	5.91	»	5.93
Scrisurile fonc. »Albina»	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	117.—	»	118.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.50	—	—
Predealŭ (	—	9.32	—	—
(	—		—	—
Timișŭ	—	9.56	—	—
Brașovŭ (	—	10 29	—	—
(	7.47	—	4.16	—
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5.43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 / 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11 05	3.58	7 38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	-
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	--
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	--
Clușiu (	—	10.28	5.26	6.43	--
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	--	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3 49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	5.45	—	—	—
Timișŭ	—	6.22	—	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	--
(	—	—	—	—	—
Bucurescĭ	—	11.45	—	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.59	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4 08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10.27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8 42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4 10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4.43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10.42	- -
Simeria (Piski)	10.35	11.07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	- -
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșeni

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6 40
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10.48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.